

Høringsinnspill fra Pensjonistforbundet til Kommuneproposisjonen 2025

Kommentarer til noen av de foreslåtte endringene i inntektssystemet

Eldre er den største brukergruppen av kommunale helse- og omsorgstjenester. Pensjonistforbundet er, som Norges største interesseorganisasjon for eldre, opptatt av at disse skal være trygge på at de får de tjenestene og den omsorgen de har behov for. Kommunene har hovedansvar for å sørge for dette. For at de skal klare dette må vi sørge for at alle kommuner har økonomi til å yte gode og likeverdige velferdstjenester i hele landet.

Skatt og tilskudd

Vi er positive til endringene i skatteutjevningen som løfter kommuner med lave inntekter opp på et høyere nivå. Vi er også positive til de foreslåtte endringene i basistilskuddet og i de regionalpolitiske tilskuddene. Små kommuner har de høyeste andelen eldre, og det er viktig at alle får de tjenestene de har behov for uavhengig av hvor de bor. Slik er det ikke med dagens inntektssystem, hvor avstander, andel eldre, tilgang på arbeidskraft og inntekter, er blant faktorene som påvirker hvilke tjenester kommunene kan yte. Geografi avgjør i dag hvilke tjenester du får, og kvaliteten på dem.

Befolkningskriteriene knyttet til de eldre aldersgruppene i utgiftsutjevningen

I forslag til ny samlet kostnadsnøkkel reduseres vekten av de to kriteriene 80 – 89 år og 90 år og eldre. Fra 0,0806 til 0,0638 for de mellom 80 og 89 år, og fra 0,0403 til 0,0397 for de 90 år og eldre. Samtidig får kriteriet «Aleneboende 67 år og over» en vekt på 0,0524, som er noe høyere enn vekten til kriteriet det erstatter, «Ikke- gifte 67 år og over», på 0,0474. At regjeringen foreslår å redusere vekten av de eldste eldre synes vi er svært uheldig. Det vil sette kommunene med høyest andel eldre blant innbyggerne i dårlig stand til å tilby tjenestene innbyggerne har rett på.

Flere tjenester som tidligere ble utført av sykehusene, forventes i dag utført av kommunene, uten at kommunene har fått tilstrekkelig økonomisk kompensasjon for dette. De seneste årene har tjenestetilbudet til dem over 80 år vært fallende. Antall 80 år og eldre med langtidsopphold i institusjon er redusert, det samme er antallet av samme aldersgruppe som bor i omsorgsboliger. Når det kommer til hjemmetjenester har andelen av de over 80 år som mottar slike tjenester falt kontinuerlig fra 2015, hvor det var 33 prosent av aldersgruppen som fikk hjemmetjenester, til 27 prosent i 2023. Samtidig er en sterk vekst i yngre brukere av hjemmetjenester et av de tydeligste trekkene ved utviklingen i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Vekten av kriteriene er fastsatt på grunnlag av statistiske analyser av variasjon i kommunenes faktiske utgifter. Når vekten av kriteriene foretas utifra dagens utgifter for kommunene er det altså på bakgrunn av et stadig fallende tjenestetilbud til de eldste.

Statlig toppfinansiering av ressurskrevende tjenester

Det foreslås endringer i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester, men dessverre fjernes ikke den øvre aldersgrensen på 67 år. Pensjonistforbundet er skuffet over at aldersgrensen på 67 år ikke fjernes i finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester, slik at tjenestetilbudet til eldre med størst helse- og omsorgsbehov blir toppfinansiert fra statens side på samme måte som tjenestetilbudet til personer under 67 år. At alle over 67 år er holdt utenfor ordningen oppfatter vi som urettferdig og diskriminerende. Det er vanskelig for oss å forstå hvorfor de eldre som trenger det aller mest, mange av dem på sykehjem, ikke skal få like god statlig finansiering av sitt tjenestetilbud som yngre. Hvis loven er lik for alle, bør også de økonomiske ordningene være det.